

Boaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

№. 16 si 17.

Marti 26. Aprilie

1860.

LXV.) emită și expedită
227) din 27 Decembrie 1857.

ПАТЕНТА ДМПЪРЪТЕАСКЪ din 20 Decembrie 1859,

prin care се пълнѣ pentru totă кзпринскал имперіалі афаръ de teritorіалă administrativă Vinediană și de конфиніалă млітаре о леце indăstriаре*), care va intra din ативітате din 1. Mai 1860;

Noi Франціскѣ Іосефъ etc. etc.

(Titulus magnus.)

Avândă de кзпетă a regia дитр'о формъ și а змѣра пе кѣтѣ се ва пзтеа дитрепіндереа indăstriаре din имперіалă Нострă, ам аскзлатă пе Міністріи și пе консіліалă Нострă imperiale și ам афлатă кз каде а апрова змѣторѣ леце indăstriаре și а ordina дзпъ кзт зрмеазъ :

I. Ачеастъ леце indăstriаре ва интра din ативітате din 1 Mai 1860 pentru totă кзпринскал имперіалă нострă, афаръ de teritorіалă administrativă vinediană și de конфиніалă млітаре.

II. Прескриптеле че есістѣ десуре ставілреа și дрептлă de петречере нз се модіфікъ prin лецеа indăstriаре.

III. Din zisa indікатъ маі ссѣ се десфіндеазъ тоате прескриптеле че есістѣ акзт din пстере десуре кзштгареа дрептлорѣ de indăstriă, фабрікъ și коммерціалъ, презмъ și тоте нормативеле маі векі десуре есерчітареа лорѣ, че нз стаѣ din армоніѣ кз ачеастъ леце indăstriаре.

IV. Діспозіціиле кзпринсе din ачеаста леце се естндѣ, пе лзпгъ мѣрцініреа indікатъ din арвікзліи зрмѣторі, ла тоате окзпѣціиле че се интрепіндѣ din формъ de месеріѣ, айъ еле de обіектѣ продзчереа, презкзрареа ор стрѣформареа обіектелорѣ de коммерціалъ, ор дитрепіндереа de negotіumте коммерціалі ор

*) Традѣсъ пълъ ла §. 78 inkl. de I. Maiорѣ; ear' дела §. 79 диколо de I. Мзрешіанъ.

днденлініреа de престзчзні, de сервіѣ și de лзкрзрі.

V. Ачеастъ леце нз се аплікъ ла зрмѣтореле окзпѣціилі și дитрепіндері, карі се ворѣ трапта și de акзт длаинте дзпъ прескриптеле че есістѣ din прівінца лорѣ, презмъ :

a) Продзпчзнеа de arponomіѣ și de пѣдзрі și месеріеле еі секзндарі пе кѣтѣ ачестеа вор авеа de обіектѣ презкзрареа прівінцале а продзптелорѣ пропріі; апоі вндереа продзптелорѣ пропріі че е кончѣсъ пріі діспозіціилі маі векі din знеле пзрці de деаръ посесорілорѣ de вїніе și de грѣдїні de пόμε.

b) Кзлѣра мїнераре și оперіле каріі дзпъ лецеа мїнераре дендѣ дела кончесізнеа дерегзторіелорѣ мїнерарі.

c) Лзкрареа літераре, апоі дрептлă editreі пропріе а азторілорѣ și есерчітареа арцілорѣ фрзтмосе.

d) Лзкрлă пе сімврїѣ de фелзлă челă маі ordınаре (лзкръ pentru лзкрѣторі кз zisa etc. etc.)

e) Раміі de месеріе, care кадѣ din окзпѣціиле секзндарі de касъ și се дитрепіндѣ de кѣтръ метврїі комзні аї касеі.

f) Тревіле адвокзцілорѣ, нотарілорѣ și але Сепсалілорѣ коммерціалі (сепсали de poliѣe, de мѣрѣі și пѣі, — агенціі de кзрсъ) апоі але инціперілорѣ și але алторѣ персоне, каріі сзнт инстітзціі спеціалінте și дензміціі din сервіѣ de кѣтръ дерегзторіі pentru зпеле треві; din зрмъ тоте дитрепіндеріле și мїждоціріле de negotіumте прівате din алте треві, ear' нз din челе коммерціалі.

g) Есерчітареа сцінціеі medice (medici, хірзрці, medici de дингі și de оку, medici de остетрїчїѣ, mome etc. etc.), дитрепіндеріле de инстітзте de кзрѣ de totă фелзлă дїппрезнъ кз инстітзтеле de насчере, de пезвнї, de скалде și de кзрѣ de анъ de вежѣ; апоі тревіле de апотекарі și de вїтеринарі дїппрезнъ кз тревіле de кастрареа вїтелорѣ.

h) Раміі de кзштгѣ аї дивѣдзмжнтлї пріватѣ, презмъ și аї едзкѣчнелі și а инстітзтелорѣ че се реферескѣ ла ачеаста.

i) Лзкрзріле de месеріе але инстітзтелорѣ пзлїче de зманїтате, de дивѣдзмжнт, de педепсъ și de дитрепгаре.

к) **Antreprinderile de incalzire de credetă, de vanche, de incalzire de depunere ка amanetă, de incalzire de asecurare, de antreprinderile каселорă de пс-траре etc.**

l) **Antreprinderile de дрмăриле de ферă ши de vapore.**

m) **Antreprinderile de navigație ши pescărie ши mare, care сунтă сунсе leiălogă maritime.**

n) **Antreprinderile de vadăри стăтăоре pe rizi, lacăри, ши canale etc., ши incalzirele de пкăтире.**

o) **Antreprinderile de петречери пвăliche ши de prodăчери пвăliche de totă felăkă.**

p) **Antreprinderile de timpărtăре periodică ши de vinderea loră.**

d) **Tălvărtăkă ши antreprinderi de meserie карі ce есерчитă пзмаі prin дпелареа дп сасă ши дп жосă.**

VI. **Dreptăриле персоналі de meserie, фабрик de comerț акштивате дшиз диспсчизниле legali de пльз акш ретънă дп птере ши le маі компетă дпкă ши тоате ачеле dreptăри маі естине, пе карі ле дппревнă ачеста леде кă antreprinderea знеі meserie.**

VI. **Калгатеа reale a meserieloră radicală ши ши възеторе че есистер пе dreptă акш, ретъне пекимватă. Ноăз dreptăри reali de meserie пз се voră дпвинда маі мълтă.**

VIII. **Дп привинда монополелорă ши regalелорă de статă, преку ши дп привинда dreptăрилорă de пропичизне ши а beneficieloră regală че есистер дп зпеле дери але imperiale ретънă дп птере prescriptiile de пльз акш.**

IX. **Prin ачестă леде пз се скимъз dreptăриле карі prin ледеа de privilegie сунт копчесе posesoriiloră de privilegie петрă аolare. дпвпльтăдире ши пьскоире.**

X. **Кă есекзтареа ачестеі леці е дпсърчинатă ministrală Nostră de ісетидіе.**

Dată дп каигала ши reshedină пострă Вiena, дп 20 Дечембре, анăкă мънăсиреі о миъ оптă сзте чипчизечі ши повă, ear' алă дппльтăдиреі Ноастре алă doispzechелеа.

Франчискă Іосефă m. p. L. S.

Komitate Rehberg m. p. Баронăкă de Брăк m. p.
Komitate Nadamdi m. p. Komitate Голъховски m. p.

Din mandatăкă дппльтăтескă.

Баронăкă de Ransonet m. p.

ЛЕДЕА INDUSTRIARE.

Сари I.

Дппльтăдиреа месеріелорă,

§. 1.

Месеріеле се потă antreprinde саă пзмаі пе лпнгă incalzare (meserie libere), саă сунтă legate de копчезине speciale а дергьторіеі (meserie копчезионате).

§. 2 Месеріе копчезионате.

Месеріеле ла карі дпн привинде пвăliche е фндатă печеситатеа ка пермитереа есерчитăреі loră сă депндă

dela копчезине speciale, се траптеазă ка месеріе копчезионате.

§. 3. Месеріе лібере.

Тоате месеріеле карі сунтă декларате ка копчезионате сунтă лібере.

Сари II.

Kondičiiznile петрă antreprinderea meseriei de cine.

Кă тоате ачестеа antreprinzetoriisă е овлігатă ка дпаште de дпчепереа месеріеі сă факă арътаре ла дергьторіе despre ачеста.

1. Диспсчизни дпнерарі.

§. 4. Dreptăкă de cine.

Спре antreprinderea de cine а фіекъреі месеріи се чере de регълă ка antreprinzetoriisă сă айъ dreptă de а ши админістра de cine авереа са.

Пе сокогеала persoaneloră кьрора пз ле е копчезь лібереа админістраре а авереі loră се потă antreprinde месеріеле пзмаі пе лпнгă дпвоіреа репресънтантăкă loră legale, апоі пельнгă дпвоіреа дергьторіеі компетинте ми prin знă репресънтанте акomodată спре ачеста (§. 58).

Депълă пз дптемеваз пиче о destindere дп привинда адмитереі ла месеріе.

§. 5. Persone моралі.

Personele моралі потă пьрта месеріе ка ши personele привате сунт ачелеші kondičiizni. Кă тоте ачестеа дпс е de липсă ка сь ши депътеаскă ка репресънтанте пе знă пьртъторă de требі акomodată спре ачеста (§. 58).

§. 6. Реферинцеле de статă.

Респективеле prescriptie de статă ши de servidă determiпă пе кьтă сунт ескимі дела есерчитареа месеріелорă преодіи, монахи, милітаріи, офиціадіи дппльртеечі ор алге persone депъмте пвăliche.

§. 7. Motivele de ескідере.

Persoanele карі voră фі фостă kondemпate петрă вр'о кримъ песте тотă ор петрă знă delinтă ор о аватере пьрчезтăоре дпн пофта de кьштінă ор контраріе моралитатеі пвăliche, ор петрă контраbandă, ор вр'о аватере греа финансиаре, ор петрă копкьрсă кьлносă, voră фі ескіе дела дпчепереа знеі meserie, ор дьпъ persona antreprinzetoriisă е de temăтă кь се ва фаче авсă. Дп касълă дпн зртă пз се ва копчедe дпчепереа месеріеі пиче дп timpăкă кьтă дпне investičiiznă.

§. 8.

Челă че ва фі скосă дела antreprinderea знеі meseriei (§. 136) prin deчизине жьдекъторескă ор админістративă, ва фі ескісă дела дпчепереа фіекъреі месеріи prin а кьреі есерчитаре с'ар нимичі сконпă de deчизинеі. Кă тоате ачестеа дп касъри de deчизині админістративе се поате копчедe de кьтрă dikasteriisă политікă алă дери, рехабилітареа акьрорă persone а вьндă дп vedere пештата loră пьртаре маі дпдепъгатă.

§. 9. Легьтăри комънале.

Дпчепереа месеріеі пз атърпă дела сьченереа

дн легѣтра комѣнитатеі дн каре е а се днтрепринде, нѣче нѣ модификѣ нѣмѣкѣ дн компетѣнда комѣнале.

§. 10 Стрѣніі.

Адмітереа стрѣнілорѣ ла днтреприндера месеріелорѣ де сіне дн Австріа, е ресерватѣ дн кѣнд дн кѣндѣ міністеріалѣ де интерне, декѣтѣва нѣ се ворѣ фѣ ѣкѣтѣ алте диспѣсечізнѣ прѣн трапателе де статѣ.

Адмітереа де кѣлѣторѣ негѣдеторесчѣ нентрѣ днтреприндеріле стрейне де комѣрчѣл шѣ індѣстріе, е регѣлатѣ прѣн прескріптѣ спеціале.

§. 11. Днтреприндера тоѣдеодатѣ а маі мѣлторѣ месеріі.

Днтреприндера тоѣдеодатѣ а маі мѣлторѣ месеріі де кѣтрѣ знѣ днтрепринзеторѣл е пермісѣ.

§. 12. Днтреприндера месеріелорѣ дн черкѣлѣ конфініаре.

Днтреприндера мѣсеріеі дн черкѣлѣ конфініаре, кѣ обіепте сѣпсе контролеі, реѣтѣне шѣ де акѣм днпайнте легатѣ де кондічїоніле прескрїсе прѣн леціле фїнанціарї.

2. Дїспѣсечїзнѣ спеціалї.

а) Ла месеріеле лїбере.

§. 13. Днсінѣаре

Челѣ че нѣ е ескїсѣ прѣн дїспѣсечїзнїле §§. 4 пѣлѣ ла 12, аре дрептѣ ка сѣ днтреприндѣ де сіне верї че месеріе лїберѣ.

§. 14

Дн ачеастѣ днсінѣаре се ва індїка нѣтеле, етатеа, домїціліл шѣ четѣденїа днтрепринзеторїлѣл, прѣкѣт шѣ окѣлѣчїснеа шѣ локѣлѣ есерчїтѣреї еї шѣ дн зртѣ де ва фї де лїпсѣ шѣ днвоїреа репрезѣнтантлѣлї легале шѣ а дерегѣторїеї компетїнте (§. 4).

Дн касѣрїле дн карї не ремеїлѣл §§. 4 шѣ 5 месерїа се поате днтрепринде нѣмаї прѣн знѣ репрезѣнтанте, індїкѣрїле де маї сѣсѣ се ворѣ естїнде шѣ ла персѣна ачеаста.

Нѣ е пермісѣ ка сѣ се кѣпрїндѣ днтр'о інсінѣаре маї мѣлте месерїі.

§. 15

Дакѣ нѣ ва есіста нїче о недекѣ фѣндатѣ дн ачеастѣ леде дн контра персѣанеї днтрепринзеторїлѣл ор а окѣлѣчїснеї шѣ а локѣлѣл, атѣнчї дерегѣторїа ва да інтрепринзеторїлѣлї спре лецітїнареа са знѣ вїлетѣ де месерїе.

Дн касѣлѣ контрарїл Dereгѣторїа ва проїзі пѣрѣеї днчепереа месерїеї пѣлѣ ла делѣтѣрареа недечеї.

в) Ла месеріеле кончесїонале.

§. 16. Месерїі кончесїонале.

Ка месерїі кончесїонале се консідерѣ, зртѣ-тореле:

1. Тоате месеріеле каре аѣ де обїептѣ мѣлїлї-кареа не кале механїкѣ ор хемїкѣ де продѣпте лїтерарї, ор артїстїче, ор комѣрчїлѣл кѣ еле (тїпографїї, стампе де араѣт шѣ де оцелѣл, тїпѣрїре лїтографїкѣ, лїтографїе etc. etc., апої лїбрѣрїї де кѣрѣї шѣ де опе-ре артїфічїале шѣ мѣсїкале).

2. Днтреприндерїле де інстїтѣте де днтпрїмстатѣл нентрѣ атарї продѣпте шѣ де кабїнете де четїтѣ.

3. Днтреприндерїле де транспорте періодїче де персѣоне.

4. Месерїеле ачелора каре цїнѣ дн локѣрї пѣ-вїлїче тїлїлїче де транспортѣ де персѣоне спре зсѣлѣл тѣгѣторѣл ор шѣ офѣрескѣ сервїсѣлѣл лорѣл, прѣкѣт шер-вїторїї де пїадѣл, шервїторїї де пїаде кѣ сімѣрїе ш. а. т.

5. Месерїа де навїгѣторї.

6. Месерїа де архїтекцїї, зїдарї, петрарї шѣ леѣнарї.

7. Месерїа де хорнарї.

8. Месерїа де кѣрѣдїторїї де канале.

9. Месерїа де деспоїторї.

10. Препарареа шѣ вїндереа де арте шѣ обїепте де мѣнїчїсне шѣ дн спеціе месерїа де фѣкѣторї де пѣсчї.

11. Препарареа шѣ вїндереа де обїенте де фокѣл артїфічїале шѣ де матерїале де фокѣл артїфічїале.

12. Комѣрчїлѣл кѣ вестїмїте шѣ хаїне де патѣл зсїгате, апої кѣ скїпѣвѣрї пѣртате шѣ кѣ сѣлѣ векї пре-дїоасе шѣ де металѣл (месерїа де негѣдеторї кѣ векї-тѣрї) шѣ дн зртѣл месерїа де днтпрїмѣтѣторї кѣ ата-петѣ не кѣтѣ ва фї пермісѣ ачеаста прѣн леде.

13. Вїндереа де венїзѣрї шѣ де іерѣзї медїчї-налі.

14. Месерїа де оспѣтѣрїл де обїептї шѣ де вѣп-зареа кѣ тѣрѣнтѣлѣ.

§. 17. Кончесїїреа.

Челѣ че воїесче а днтрепринде о месерїе ле-гатѣ де кончесїїне, е облігатѣ ка сѣ шѣ чеарѣ кончесїїне докѣмѣнтѣндшї речерїнѣеле легалї Днпайнте де кѣлѣтареа кончесїїнеї нѣ е пермісѣ днчепереа днтре-приндерїеї.

§. 18. Речерїнѣе спеціалї.

Спре кѣштїгареа знѣї месерїі кончесїїонате се чере днкредере шѣ пѣртаре непѣгатѣ не днлѣл конді-чїнїле дїнерарї че сѣнт де лїпсѣ нентрѣ дндепринде-реа знѣї месерїі де сіне (§§. 4 пѣлѣ ла 12) шѣ а-фарѣ де ачеаста ла челе маї мѣлте месерїі се маї чере днлѣл шѣ капачїтатеа спеціале прескрїсѣ дн па-раграфїї зртѣторї.

Ла кончедереа месерїелорѣ індїкате сѣл 1, 2, 4, 7 пѣлѣ ла 14 інкѣсїве дн §. 16 се маї чере днлѣл ка сѣ се аїлѣ днпайнтеа окїлорѣ реферїнѣеле локалі шѣ сѣ се іее дн консідерѣчїсне сѣпервїціареа поліціе-неаскѣ.

§. 19. Месерїа де тїпографїл.

Кончесїторїї нентрѣ о месерїл че се окѣлѣл кѣ продѣптеле де пресѣ індїкате сѣл 1 шѣ 2 дн 5, 16, деѣе сѣ се лецітїне деспре о кѣлѣтѣрѣ дїнераре де а-жѣпсѣ спре днтреприндерїеа месерїеї. Ачесте месерїі се ворѣ днфїнда де регѣл нѣмаї дн локѣрїле дн карїї есте о дерегѣторїл політїкѣ.

Дїспѣсечїзнїле де маї сѣсѣл нѣ се естїндѣ ла ко-мѣрчїлѣл каре се окѣлѣл нѣмаї кѣ кѣрѣї де скѣлѣ шѣ де рѣгѣчїзнї, ор кѣ вѣлїндаре шѣ кїпѣрї сакпте.

§. 20. Транспортѣ періодїкѣ де персѣоне.

Ла кончесїїнїле спре днтреприндерїї де транспорте періодїче де персѣоне се ва індїка дїстанѣла ла каре се рефересче днтреприндерїеа шѣ се ворѣ стѣторї шѣ

алте димпсечисни че се ворѣ къцета къ сънт де липсъ дп прівинда дптреприндереі.

§. 21. Meseriеле de пиадѣ.

Ла дареа кончечиснидорѣ пентрѣ месеріеле индикате съв 4 де пиадѣ дин §. 16, се ворѣ стѣтори ordi-nile де сервіцѣ локале че се ворѣ къцета къ сънт де липсъ.

§. 22. Meseria de навігаторі.

Навігаторіі карі ворѣ фаче месеріѣ дин кондъчереа васелорѣ къ вжеле ші къ рѣде не апе медітерале, вор къта съ се лецітме дпайнтеа жѣдекъторіеі деспре къпосчінгеле практиче печесарі.

§. 23. Meseria de zidarі.

Zidarіі, петраріі ші лемпаріі карі лѣкрѣріе че кадѣ дп месеріа лорѣ ворѣ воі але дпдепліні де сіне, адекъ нѣ съв кондъчереа знѣ тѣестрѣ, дебе съ се лецітме деспре капачітатеа практикѣ аккъштігатѣ прін аплікареа дп адеврѣ дп месеріѣ.

Челѣ че ва воіі съ кондѣкъ zidarіі дпалте дин-презпѣ къ лѣкрѣріе че се цінѣ де диверсе месеріі де архітектѣрѣ, (тѣіестріі де архітектѣрѣ), е облігатѣ ка съ се лецітме деспре о аплікаре дп сервіцѣ де треі ані ла о месеріѣ де архітектѣрѣ, ші афарѣ де ачеаста съ депѣпѣ ші знѣ есамініѣ деспре посседереа къпосчінгелорѣ маі дпалте речерѣте, дпайнтеа дпрегъторіеі де цеарѣ де архітектѣрѣ, ор дпайнтеа інціперѣлѣ де префенѣтрѣ делегатѣ спре ачеаста. Дела ачестѣ есамініѣ се поате фаче есчецізіне дп прівинда персѣнелорѣ, карі ші ворѣ фі компроватѣ капачітатеа лорѣ дп алтѣ модѣ.

§. 24. Хорпаріі.

Хорпаріі дебе съ се лецітме деспре капачітатеа практикѣ аккъштігатѣ прін аплікареа дп адеврѣ ла месеріѣ.

§. 25. Фѣкъторіі де пѣсчі.

Продѣкъторіі де арте карі факѣ арте де дп-пшкатѣ дп старе де сцітатѣ (фѣкъторіі де пѣсчі), дебе съ се лецітме деспре капачітатеа кореспондентѣре.

§. 26. Продѣкъторіі де корпѣрі де фокѣ артіфіціале.

Продѣкъторіі де матеріале де фокѣ артіфіціале ші де корпѣрі де фокѣ артіфіціале, дебе съ се лецітме деспре къпосчінгеле де липсъ але піротехнічеі.

§. 27. Вѣнзеторіі де веніне.

Кончечисніе деспре віндереа де веніне ші іер-вѣріе медіціналі индикате дп прескріптелѣ медіціналі не кът ачестеа не темейлѣ прескріптелорѣ медіціналі нѣ вор фі ресерватѣ ші фѣрѣ де ачеаста есклѣсїве апотекаріорѣ, се ворѣ да пѣмаі персѣнелорѣ карі ворѣ фі дп старе а се лецітме дпайнтеа дерегъторіеі медіціналі деспре къпосчінгеле речерѣте.

§. 28. Meseria de оспѣтарі.

Месеріа де оспѣтарі пентрѣ віндереа къ атѣрѣп-тѣлѣ се дпшкарте дп зрѣтѣореле дрептѣрі:

a) Дп адѣносцітѣра де стрѣніі.

b) Дп дареа де тѣлѣкѣрі.

c) Дп віндереа де вѣтѣрѣ спіртѣоасе афарѣ де вїнарѣсѣ.

d) Дп віндереа де вїнарѣсѣ

e) Дп дареа де кафеа ші алте вѣтѣрѣ калде ші рекорітѣре.

f) Дп цїнереа де жокѣрі permісе.

Ачесте дрептѣрі се потѣ кончечеде къте знѣлѣ, ор дп легѣтѣрѣ ла олатѣ. Кѣ тоате ачестеа тотѣдеасна сънт а се індіка еспресѣ дп кончечисне.

§. 29. Bіндереа къ тѣрѣнтѣлѣ.

Ла віндереа къ тѣрѣнтѣлѣ се консідерѣ дареа де вѣтѣрѣ ла оспеді карі шедѣ ор стаѣ, ор дѣчереа де вѣтѣрѣ песте дрѣмѣ дп вѣсе дпкісе. Чеі че сънт а-сторізаці спре а вінде къ тѣрѣнтѣлѣ аѣ ші дрептѣлѣ де а дптрепрінде комерчіѣ ordınare къ ресептївеле вѣтѣрѣ.

§. 30. Ресервареа.

Міністеріѣлѣ де интерне дп дпцелецере къ челѣ де поліціѣ е асторісаѣ, ка де съ ва арѣта прін еспе-рїіндѣ къ е де липсъ дѣпѣ §. 2, съ леце прін кале де ordınѣчізіне де о кончечисне песте тотѣ ор пентрѣ з-пеле черкѣрі ші алте месеріі афарѣ де челе індікате дп ачестѣ капѣ, ші съ стѣторѣаскъ кондіцізнеле пентрѣ къштїгареа лорѣ.

Де къмба не темейлѣ референделорѣ скімбате се ва ведеа къ е де липсъ, се потѣ десфаче тотѣ дп ачестѣ модѣ де референдѣ де кончечисне ші знеле месеріі де аккъм карі сънт кончечиснате. Асеменеа се поате ordına ка дп локѣріѣ дп карі дин интересѣлѣ комѣнікѣчїснетѣ сънт інстїтѣте знеле персѣне де кътрѣ дерегъторіѣ ші сънт жѣратѣ пентрѣ знеле негодемїнте ші прѣстѣчїзнї де сервіцѣ карі претїндѣ дпкредере пѣ-влїкѣ спеціале, прѣкъм сънтѣ де е. комїсіонаріі, кът-пѣніторіі ші тѣсѣрѣторіі пѣвлїчі, кърсоріі де цеарѣ etc. etc. съ рѣмѣпѣ пѣмаі ачесте персѣне ші тоате челе лалте персѣне съ фїе ескїсе дела дптреприндереа ачелорашї негодїмїнте.

Сарї III.

Речерїнда знѣі апровѣрі спеціалї пентрѣ ашезѣмїнтѣлѣ дптреприндереі ла знеле месеріі

§. 31. Ашезѣмїнтеле де дптреприндере карі аѣ липсъ де апроваре.

Апровареа ашезѣмїнтѣлѣ дптреприндереі е де липсъ ла тоате месеріеле лїбере ор кончечиснате карі се дптреприндѣ прін лѣкрѣторіѣ къ фокѣ ор machine къ вапорѣ, ор опере ідрѣлїче ор карі прін інфлѣзіңеле лорѣ стрїкѣчѣсе съпѣтѣцеі, прін модѣлѣ дптреприндереі перїкѣлѣсѣ секѣрїгатеі ор прін піросѣлѣ реѣ ор съне-тѣлѣ естраордїнаре сънт акомодате спре а перїкїлїта ор съпѣра не вецініі.

§. 32. Прѣкѣцізініе ла кончечисне.

Ла атарі ашезѣмїнте де інтреприндереі, дерегъто-рїа ва есамїна песте тотѣ не дрѣмѣлѣ челѣ маі скѣрѣтѣ релеле че ворѣ окѣре а се лѣа дп консідерѣчїзіне ші ва прескрїе кондіцізініе ші тѣрѣніріѣс печесарі. Дп прівїнда ачеаста ва авеа маі алесѣ грїжѣ де ачѣса, ка дп атарі ашезѣмїнте де дптреприндереі се нѣ се паскѣ ніче о недекъ пентрѣ вїсерїчі, сколе, сїталѣ ші алте інстїтѣте ші едіфіче пѣвлїче.

§. 33. Ашезѣмїнтеле де дптреприндере пентрѣ карі е а се дптрѣдѣче прочесѣрѣ едіпталѣ.

Пентрѣ зрѣтъореле ашезъмѣнте де днтрепрѣндере се ва пѣтеа да апровареа пѣмаѣ пе темеѣлѣ прочесъреѣ прескрѣсе дн параграфѣи зрѣтъорѣ, прекзъмѣ пентрѣ:

1. Белѣторѣ де мортѣчѣзнѣ.
2. Корпѣрѣ де фокѣ артѣфѣциале (ашезъмѣнте спре апѣраре)
3. Мѣрѣрѣ де апрѣнсѣ.
4. Ашезъмѣнте де фаврѣче артѣфѣциалѣ де гѣноѣтѣ (пѣтрѣде).
5. Топѣторѣ де сеѣ.
6. Тѣрѣтъорѣ де лѣмѣнѣрѣ.
7. Сѣлѣнѣрѣ.
8. Фаврѣче де клеѣѣ.
9. Фаврѣче де лакѣ.
10. Фаврѣче де лѣше де сѣлѣце.
11. Фаврѣче де оасе.
12. Днѣлѣторѣ де оасе.
13. Морѣ шѣ пѣсѣторѣ де оасе.
14. Арзѣторѣ де оасе.
15. Манѣфѣлѣтѣрѣ де пѣлѣрѣ чѣрѣлѣтѣ,
16. Днѣлѣторѣ де ѣсте.
17. Топѣторѣ де ѣнѣ шѣ де кѣпѣлѣ.
18. Манѣфѣлѣтѣрѣ де корде де маѣцѣ.
19. Ъстрѣне де арсенѣкѣ.
20. Фаврѣче де аѣдѣ де саре.
21. Фаврѣче де аѣдѣ де салпѣтрѣ.
22. Фаврѣче де аѣдѣ сѣлѣфрѣкѣ.
23. Фаврѣче де салѣиакѣ.
24. Ёнтѣтѣ де препарѣреа де коакс.
25. " " кѣтрапѣ, кѣрѣвнѣ де ѣнѣтрѣ.
26. " " кѣтрапѣ де лѣмнѣ.
27. Берѣрѣ.
28. Арзѣторѣ де ѣпѣсѣ.
29. Арзѣторѣ де фѣнѣцѣне.
30. Ёнтѣтѣ де гасѣ лѣмѣносѣ спре препѣраре шѣ пѣстраре.

Деклѣва се ворѣ днѣлѣнѣга афѣрѣ де локѣлѣ зпѣде се кѣпѣлѣтѣ материалѣлѣ

31. Ъстрѣне де глѣжѣ.
32. Оперѣ де амалѣгматѣ оглѣнѣлѣ.
33. Кѣрѣмѣдѣрѣ.
34. Арзѣторѣ де тѣрѣфѣ де лѣтѣ (де тотѣ фелѣлѣ).
35. Фаврѣче де зѣхарѣ.
36. Фаврѣче де тѣрѣфѣрѣ хемѣче (де тотѣ фелѣлѣ).
37. Фаврѣче де олеѣс.
38. Аргѣсѣторѣ.
39. Мѣчѣлѣрѣ.
40. Фаврѣче де кѣрѣлѣтѣ петеле.
41. Фаврѣче топѣтоаре шѣ ферѣрѣ, шѣ дн зрѣтѣ
42. Днѣлѣнѣдѣреа шѣ скѣмѣварѣе де оперѣ карѣ се мѣшѣкѣ прѣн пѣтере де апѣ.

Мѣнѣстерѣлѣ де ѣнѣрне е ресерѣватѣ тотѣдезѣна реѣвѣсѣнеа ачестѣ конѣспѣчѣзнѣ.

- §. 34. Черѣреа.
- Апроварѣеа ашезъмѣнтѣлѣрѣ ѣндѣкатѣ се ва черѣ дела дерѣгѣторѣ пе лѣнѣгѣ днѣлѣнѣдѣрѣеа дескрѣпѣлѣрѣ шѣ десѣмѣлѣрѣрѣ рѣчерѣтѣ, шѣ нѣ е пермѣсѣ пѣнѣреа дн ѣвкрѣре днѣнѣте де кѣлѣтарѣеа конѣчесѣнѣ.
- §. 35. Едѣнтѣлѣ.

Дерѣгѣторѣа ва пѣлѣлѣка рѣспѣнтѣва днтрепрѣндере атѣт прѣн аѣцѣреа дн комѣнѣтѣте кѣт шѣ прѣн комѣ-

пѣкарѣеа спецѣале ла антѣсѣтѣа комѣнѣнале шѣ ла чѣѣ маѣ де апрѣне вѣчѣнѣ кѣпѣскѣлѣ, шѣ ва конѣчеде спре ачестѣ скопѣ дн рѣспѣнтѣ де доѣлѣ пѣлѣ ла 4 септѣмѣнѣ 0 пертраптарѣеа комѣсѣзнале, ла карѣ де нѣ ворѣ фѣ дѣте де маѣ днѣнѣте дн скрѣсѣ сѣпѣт а се да тоате есчѣпѣцѣзнѣле, фѣлѣндѣкѣ ла дѣн конѣтра се ва днѣлѣнѣдѣа ашезъмѣнтѣлѣ де нѣ ворѣ рѣсѣлѣта сѣспѣчѣзнѣ, пѣ кѣле оѣчѣале дн конѣтра лѣлѣ.

§. 36. Пертраптарѣеа.

Ла пертраптарѣеа комѣсѣзнале се ворѣ конѣстѣта тѣте днтрежѣрѣрѣле днсѣмѣлѣтѣре, апоѣ се ворѣ десѣвѣте кѣ фѣнѣдѣлѣжѣнтѣ есчѣпѣчѣзнѣле че ворѣ окѣре, шѣ дн касѣлѣ кѣнд се ворѣ фѣче прѣтѣнѣсѣзнѣ карѣ ворѣ фѣ де пѣтѣрѣ де дрѣнтѣ прѣватѣлѣ шѣ нѣ се ворѣ пѣтеа делѣтѣра прѣн днтѣлѣчѣсѣре кѣ вѣна се ворѣ асѣмѣна конѣпѣцѣторѣ де кѣлеа лѣцеѣ спре рѣалѣсарѣеа дрѣнтѣлѣ лѣрѣ шѣ дн дѣчѣсѣзнале че е а се прѣнѣчѣа се ворѣ стѣторѣ де конѣдѣчѣзнѣле пѣчѣсарѣ дн касѣлѣ кѣнд се ва конѣчеде апроварѣеа.

§. 37. Конѣсѣнѣ де едѣфѣкарѣеа.

Дн касѣлѣ кѣндѣ кѣ ашезъмѣнтѣлѣ днтрепрѣндѣрѣ вор фѣ днтрежѣнѣте зѣдѣрѣ спре а кѣрѣрѣ конѣстрѣре е де лѣпѣсѣ дѣлѣ прѣскрѣпѣте конѣсѣнѣсѣлѣ архѣтѣнтѣ полѣтѣкѣ, ачестѣ пертраптѣрѣ се ворѣ ѣнѣеа пе кѣтѣ се ва пѣтеа тотѣдеодѣтѣ кѣ пертраптѣрѣле деспре адмѣтерѣеа ашезъмѣнтѣлѣ дѣн пѣнтѣ де вѣдѣре полѣцѣенѣскѣ.

§. 38. Рекѣрѣсѣлѣ.

Пѣрѣдѣеа потѣ да рекѣрѣсѣлѣ дн конѣтра дѣчѣсѣзнѣ пѣлѣлѣкатѣ лѣрѣ дн термѣнѣ де 14 зѣле ла дѣкастерѣлѣ полѣтѣкѣ алѣ цѣреѣ.

Рекѣрѣсѣлѣ датѣ ла тѣмѣнѣлѣ сеѣ аре пѣтере прѣрогѣтѣре.

Дн конѣтра дѣлѣ дѣчѣсѣзнѣ жѣносѣне нѣ маѣ аре лѣкѣ рекѣрѣсѣлѣ.

§. 39. Спѣсѣле.

Спѣсѣле пѣлѣлѣкѣрѣеа шѣ але прочѣсѣрѣеа ле ва пѣрта днтрепрѣнзѣторѣлѣлѣ. Ла пѣртѣреа спѣселѣрѣ кѣсѣтѣеа прѣн есчѣпѣчѣзнѣ фѣкѣте дѣн пѣгѣлѣпѣцѣ, се ва конѣдемнѣа ачѣла, карѣ а фѣкѣтѣ есчѣпѣчѣзнѣле.

§. 40. Скѣмѣлѣрѣеа дн ашезъмѣнтѣлѣ де днтрепрѣндѣре.

Скѣмѣлѣрѣеа дн кѣлѣтѣтеа ашезъмѣнтѣлѣ де днтрепрѣндѣре ор дн модѣлѣ фаврѣкѣчѣзнѣ прѣн карѣ окѣкѣре зѣна дѣн днтрежѣрѣрѣле прѣвѣзѣтѣ дн §. 31, се ворѣ потѣфѣка дерѣгѣторѣеа, карѣ ва дѣжѣдѣка дакѣ е ка сѣ аѣбѣ локѣлѣ вр'о пертраптарѣеа потѣ комѣсѣзнале.

§. 41. Стѣндѣреа конѣчесѣзнѣ пентрѣ пѣсѣтарѣеа.

Апроварѣеа ашезъмѣнтѣлѣ де днтрепрѣндѣре се стѣнѣце, дака днтрепрѣндѣреа нѣ се ва днчѣне дн термѣнѣ де зѣнѣ аѣлѣ, ор дакѣ ва фѣ днтрѣрѣлѣтѣ днтрѣжѣнѣ тѣмѣнѣ маѣ ѣнѣгѣ де трѣѣ аѣлѣ.

Термѣнѣлѣ пентрѣ днчѣнепѣреа днтрепрѣндѣрѣеа се потѣ прѣлѣпѣцѣ пѣлѣ ла трѣѣ аѣлѣ, дакѣ ашезъмѣнтѣлѣ ва фѣ днтрежѣнатѣ кѣ конѣстрѣлѣре де едѣфѣчѣеа маѣ марѣ.

Сѣрѣнѣ III.

Естѣнсѣзнѣеа шѣ есѣрѣчѣтарѣеа дрѣнтѣрѣлѣ лѣрѣ де месѣрѣлѣ.

§. 42.

Естѣнсѣзнѣеа жѣнѣ дрѣнтѣ де месѣрѣлѣ се дѣжѣдѣкѣ дѣлѣ конѣцѣнѣтѣлѣ лѣчѣнѣцѣеа де месѣрѣлѣ ор а конѣчесѣзнѣеа.

осверъндъсе принципие прескрипсе дн параграфіи зр-
търторі.

§. 43. Дрептъл де продъчере.

Физкаре днтрепринзеторіа де месеріа аре дрептъ
ка съ днтрѣниаскъ тоате джкръріле де ліпсъ спре про-
дъчереа перфептъ а продънтелорѣ сае ші съ се фо-
лоіаскъ спре ачестѣ скопѣ ші де джкръторіи алторѣ
месеріи.

§. 44. Дрептъл комерчіале.

Дрептъл де а продъче зпѣ артквлъ кърпінде дн
сіне ші дрептъл де а негодеторіи кѣ ачелеаш продънте
стръіне.

§. 45. Джкръторіи стъгъторі де днтрепрінде.

Чеіче днтрепріндѣ месеріе лібере потѣ цінеа дн
комзнатееа дн каре локзескъ маі мъате лжкръторіи
стъгъторіе де днтрепрінде (джкръторіи ор локалітѣді
де вѣндзѣ). Ачестеа днсе дебе съ се потіфиче дере-
гъторіеі.

§. 46. Днтрепріндеа месеріеі афаръ де локвлъ аше- зъмжптълзі.

Днтрепринзеторіи де месеріе потѣ да дн комісі-
зне, ор преста дн зрма комісізней ор дндепліні
джкрърі командате ші афаръ де комзнатееа дн каре
локзескъ еі, артквліи месеріеі лорѣ, дн тотѣ локвлъ
ла індъстріаріи карі потѣ пѣрта ачелсамі продънте.

§. 47. Етавлісъмінте філіалі ші депосіте.

Днтрепринзеторіи де месеріа каріи ворѣ воіи а
днѣінда афаръ де комзнатееа локзіндеі лорѣ етавліс-
мінте ор депосіте філіалі, сзнтъ овлігаці ка съ іпсіпке
ачеаста атълѣ дерегъторіеі індъстріарі дн а кѣреі черкѣ
сзнт а се днѣінда, кѣтѣ ші ачелора дерегъторіи, дн а
кѣрорѣ реестрѣ е днскрісъ днтрепріндеа принципале
ші ла месеріеле конкесіонате съ ші есопере о конкес-
сізне азіме дела дерегъторіа індікатъ днтѣіѣ.

§. 48. Мътареа.

Ла месеріеле каре пѣ сзнтѣ днтрезнате кѣ ці-
перееа де джкръторіи стъгъторіе де днтрепрінде, мъ-
тарееа днтрепринзеторіалі дін зпѣ черкѣ інтр'алтълѣ,
се консідеръ ка месеріа позъ, фѣрѣ ка съ маі фіе де
ліпсъ коппръвареа дін поѣ а капачітатеі техніче пре-
скріпсе пентрѣ зпеле месеріи.

§. 49. Індікареа естерпъ.

Днтрепринзеторіи де месеріа аѣ дрептъ ка съ
ве шерваскъ де о індікаре естерпъ кореспондеторее
не джкръторіеле лорѣ стъгъторіе де днтрепрінде ор
не локзіндеа лорѣ, ор ші де алте міжлоче де пѣвлік-
чійне.

§. 50. Аденці кълъторі.

Індъстріаріи аѣ дрептъ ка съ ші кавте комісізні
прін днтрѣтеріі ор колъторіндѣ еі дн сзсѣ ші дн жосѣ.
Кѣ тоате ачестеа пѣ ле е ертатѣ съ вѣндѣ мъфѣрї
дектъ пѣмаі ла тѣргѣрі. Дн алте локзрі ле е ертатѣ
съ поарте пѣмаі мъстре.

Дн прівінда адзпѣреі де ескрпчізні не опзрі
тіпзріте се ворѣ освереа прескрпчтеле спеціалі дін
лецеа де пресъ. Кълъторіи де негъдеторі (зпінціи де
негъдеторі) карі пѣ стаѣ есклзсіве дн сервізвлѣ зпзі
мандатаріа, чі факѣ дін ачеаста о месеріа кълътіндѣ

комісізні пентрѣ маі мълді фавріканці ор негъдъторі,
дебе съ ші іпсіпке ачестѣ ратѣ де сіне де кълътігѣ
дзпъ §. 13.

§. 51. Тълварі.

Лічїтареа дн дмвлареа дн сзсѣ ші дн жосѣ дін
локѣ дн локѣ афаръ де тѣргѣрі, апоі пѣртареа дн сзсѣ ші дн
жосѣ оферіеа де мъфѣрї дін касъ дн касъ, е іертатѣ
съ се днтрепріндѣ пѣмаі де кѣтрѣ персонееле провъ-
зсте кѣ лічїндѣ де тълвѣрїтѣ.

§. 52. Есденчізніле, дела діспзсечїзніле параграфзлі пре- чедїнге.

Мърцініреа прозвнчіатъ дн параграфлѣ де маі
сзсѣ пѣ афлъ ніче о аплікаре ла месеріамі карі дзпъ
датїне локале дмвлъ дн сзсѣ ші дн жосѣ ші вѣндѣ
дін какъ дн касъ ор не дрзпѣ артквлі дїнерарі де
конкзптълѣ де тоате зіледе, прекм е d. e. лантеле,
зптълѣ, помеле, легѣтеле, флорїле, лемпеле etc. etc.

Асемемееа е лъсатѣ дерегъторіеі ка месеріа-
шілорѣ маі мічі дін комзнатееа спре а цзтеа сзвсісте
маі віне съ ле пермітъ ка съ ші потѣ вїнде продънтеле
лорѣ днтре мърцінеле черквліи комзнале дмвлѣндѣ дін
касъ дн касъ.

§. 53. Комерчіалъ песте конфїніе.

Месеріамі карі локзескъ дн цері стрейне потѣ
дндепліні дн зрма комісізнілорѣ джкрърі де месеріа
дн Австріа, спре а кѣрорѣ днтлїніре пѣ е делїпсъ
конкесїзнееа, декзтва ші сздіцілорѣ австріачї ле ва фї
пермісѣ тотѣ ачеста дн ачелѣ статѣ. Адъчереа джкръ-
рілорѣ фъкзте дн цері стрѣіне ші сзвміністрареа лорѣ
ла комѣндъторі е сзвѣсъ пѣмаі ла мърцінірїле індїкاته
прін прескрпчтеле де ватѣ.

§. 54. Днпротоколареа фіршеі.

Дрептъл ші деторїнда де а днпротокола фірма
прекм ші зртъріле еі, се ворѣ регзла прін прескрпчте
спеціалі.

§. 55. Стъторїрїле де прецѣ.

Стъторїреа прецвлі потѣ аве локѣ пѣмаі ла вїн-
дереа кѣ мързпта де артквліи чеі маі печесарї пентрѣ
речерїндеде де тоте зіледе, апоі ла месеріа де хор-
парї ші ла месеріеле де транспортѣ ші де сервізвлѣ
де пїацѣ.

Мїністерїзлѣ де ітерне е авторїсатѣ ка пентрѣ
їндїкаціи артквлі ші пзмітеле месеріе съ децїдѣ дн-
тродъчереа ор десѣїндгареа атѣрорѣ прецѣрі десїпте,
авѣндѣ дн ведере реферїндеде локалі.

Тотѣ ачеста аре валоре ші дн прівїнда іпстїт-
чїзнілорѣ че есісѣ дн зпеле комзнїтѣді пентрѣ дн-
рѣндареа вїндереі де карне, фачереі де пѣне, кѣрѣці-
тѣреі хорселорѣ ші а велїторїелорѣ.

§. 56.

Провїзїзніле ші днтїїндгареа де прецѣрі.
Ла артквліи карі се дїнс де челе маі делїпсъ ре-
черїнде де тоте зіледе потѣ ордіна дерегъторіа цїне-
рееа де провїзїзні, ші потѣ діспзне ка дн вїндереа зѣ
міжзда съ се тіпзрѣскъ прецѣрїле дн локалітѣділе де
вѣнзаре кіарѣ ші аколо знде ачестї артквлі пѣ сзпъ
сзпзші ла прецѣрїле стъторїте. Асемїнеа потѣ ордіна

ші ка дн месеріеле де оспѣтарі съ се арете цедзледе де прецѣ.

§ 57.

Деторинца де есерѣтаре а питарілорѣ, тѣчеларілорѣ ші а хорнарілорѣ.

Питаріі, тѣчеларіі ші хорнаріі нѣ потѣ днчета дѣпѣ плакѣ дела есерѣтареа месеріеі днчепѣте, чи сѣнт овлігаці ка кѣндѣ ворѣ воі съ днчете съ днсіне ачѣста дерегѣторіеі ші де ва претінде дерегѣторіа съ коптіне днкѣ месеріа дн знѣ тімнѣ деретмінатѣ челѣ мѣлѣ дн 2 днн.

§ 58. Репресѣнтантеле.

Фіѣкаре днтрепрінзеторіѣ не месеріѣ ші пѣте есерѣта месеріа са агѣтѣ прін знѣ репресѣнтанте кѣтѣ ші а о да дн арѣндѣ.

О месеріѣ реале а кѣреі пропріетаріѣ нѣ поседе калітагеа легаде спре есерѣтареа еі, се пѣте есерѣта нѣмаі прін знѣ сѣвѣтѣтѣтѣ ор арѣндаторѣ.

Сѣвѣтѣтѣтѣтѣ ор арѣндаторѣлѣ деѣе съ посеадѣ калітѣдїде речерѣте пентрѣ днтрепріндеѣреа індепендїте а респѣтївеі месеріі кіарѣ аша ка ші пропріетаріѣлѣ еі, ші ла месеріеле копчесїонате деѣе арѣтатѣ ші дерегѣторіеі спре апроваре.

§ 59. Тречереа месеріеі.

Дѣпѣ тѣртеа днтрепрінзеторіѣлѣ де месеріѣ, еределе ор легатаріѣлѣ лѣі каре воіеште съ коптіне месеріа деѣе съ о інсїне дїн поѣ не нѣтеле сеѣ.

Асемїне деѣе съ се факѣ днсінзаре дїн поѣ кѣндѣ знѣ стаѣлїсїмѣнтѣ де месеріѣ се ва трансферї ла алтѣлѣ прін апте днтре вїі.

Даѣк ва фї месеріа копчесїонатѣ, е де лїпсѣ дн атѣндѣсе касрїде ла копчесїне поѣ.

О месеріѣ копчесїонатѣ се пѣте коптіна не тетеїѣлѣ копчесїнеї веї нѣмаі не сокотѣла вѣдѣѣе ор а еределѣ тіноранѣ пѣпѣ ла ажнцереа тажоранїтатеі.

Спре коптінзареа знѣі месеріі не копнѣтѣлѣ массеі дн декрѣсѣлѣ пертрапѣтѣреі де копкѣрѣсѣ ор де моштен ре нѣ е де лїпсѣ нїче де інсїнзаре поѣ нїче де копчесїне.

Атѣтѣ дн ачеста кѣтѣ ші дн челѣ маі дїнаїнте касѣ се ва інсїтїзі знѣ сѣвѣтѣтѣтѣтѣ калїфїкатѣ (§ 58), даѣк ва чере патѣра месеріеі.

§ 60.

Невалїдїтатеа ші ревокаѣреа дрепѣтѣлѣ де месеріѣ.

Даѣк ла знѣ днтрепрінзеторіѣ де месеріѣ ва ешї маі тѣрзіѣ ла лѣмїнѣ дефепѣтѣлѣ орїїнаде ші коптінѣ а знѣі речерїнѣде легаї пентрѣ днтрепріндеѣреа месеріеі де сїне, атѣнчї се пѣте проїві дн верче тімнѣ коптінзареа месеріеі ші респѣтїве се пѣте лѣа дндепѣтѣ лїчїнда де месеріѣ ор копчесїнеа.

Ла месеріеле копчесїонате, ла карї пѣте аѣе локѣ тѣрїїнїреа дїн кавза реферїнѣделорѣ локалі (§ 1*), се пѣте ревока копчесїнеа даѣк копчесїонаріѣлѣ нѣ ва днчепе месеріа дн ресїтїлѣ де 6 днн дѣпѣ копчесїне, ор даѣк о ва днтрерѣшпеле маі тѣрзіѣ тотѣ днтр'аѣтѣ тімнѣ.

§ 61. Дїсїнѣдеѣа.

Днтрепріндеїре індѣстїарїі карї сѣнт де днсемпѣтате преѣкѣтїнїтѣре пентрѣ десѣолтареа індѣстїреї пѣчїзнаї шї пентрѣ днїнаїтареа комерѣїѣлѣ се потѣ дѣна кѣ прерогат ва ка съ нѣрте вѣлѣтѣреде днтѣрѣтескѣ дн днсемпѣт шї сїїїлѣ шї індїкаѣреа „ч. р. прївїлеїїате (фаѣрїкѣ, негѣцїторїѣ маре etc.)“ дн фїрмѣ.

Сѣри V.

Комерѣїѣлѣ де тѣргѣрї.

§ 62.

Мерѣѣреа ла тѣргѣ.

Тотѣ отѣлѣ аре дрепѣтѣ ка съ тѣргѣ ла тѣргѣрї кѣ тѣте тѣрѣѣрїле пермісе дн комерѣїѣ, декѣтѣва тѣрѣѣрїле дѣпѣ калїтагеа тѣргѣлѣлѣ ворѣ фї пермісе ла елѣ.

Кѣ тѣте ачесте тѣрѣѣрїле а кѣрорѣ вїндеѣре е легаѣтѣ де копчесїне се потѣ вїнде ла тѣргѣрї, нѣмаї де кѣтѣрѣ месерїашї проѣѣѣдї кѣ респѣтїва копчесїне.

§ 63. Фїеранѣї.

Челѣ че дїн мерѣѣреа ла тѣргѣрї фаче о месерїѣ де сїне (фїеранѣї, кѣлѣторїі де тѣргѣрї) деѣе съ днсіне ачѣста дѣпѣ § 13.

§ 64. Стрїнїї.

Стрїнїї се ворѣ трапта ка шї індїценї дн прївїнѣа дрепѣтѣлѣ де а мерѣе ла тѣргѣрї, декѣтѣва нѣ се ва дїсїпне врѣ есѣпчїсїне десїре ачѣста дн аплїкаѣреа речїпроїтатеі.

§ 65. Обїентеле комерѣїѣлѣ де тѣргѣрї:

a) Ла тѣргѣрїле прїчїпаї.

Обїенте де комерѣїѣ де тѣргѣрї пентрѣ тѣргѣрї маї тічї, тѣргѣрї де анѣ шї пентрѣ локѣрї де кѣрѣ карї пентрѣ тімнѣлѣ де кѣрѣ сѣнт компарате ачестора прін ордїнѣїчїнї спеїїалї, преѣкѣт шї пентрѣ тѣргѣрї де сѣрѣѣтѣрї сѣнт тѣте тѣрѣїле пермісе дн комерѣїѣлѣ лїберѣ декѣтѣва респѣтївеле дрепѣтѣрї де тѣргѣрї нѣ ворѣ фї тѣрїїнїте еспресѣ ла знеле спеїїе де обїенте преѣкѣт d. e. ла аїнаїале, лѣпѣ, грѣнаде, шї тѣрѣѣрї де жѣкѣреїе пентрѣ прїнчї etc.

§ 66.

b) Ла тѣргѣрї де септѣтѣлѣ.

Обїентеле тѣргѣлѣ де сѣѣтѣтѣлѣ сѣнт: тіжлѣ-челе де траїѣ шї проѣїттеле крѣде патѣраї, апої ін-стрѣментеле де економїѣ шї агрономїѣ, преѣкѣт шї проѣїцтеле карї се дїнѣ де окнѣїчїнїле секнѣдарї че сѣнт дн дагїлѣ дн цѣрѣ аде цѣранїлорѣ де прїн пре-їїѣрѣ, шї дн зрїтѣ артїкїлї ордїнарї аї копсѣтѣлѣ де тѣте зїтеле.

§ 67.

Де рѣгѣлѣ ла тѣргѣрїле де септѣтѣлѣ нѣ е іер-татѣ съ се вїндѣ алѣї артїкїлї дн болѣїде шї шатре де кѣтѣ нѣмаї месерїашїлорѣ карї локѣсѣкѣ дн копнїтате дн прївїнѣа обїентелорѣ че се дїнѣ де месерїа лорѣ, декѣтѣва нѣ ва фї ка дн знеле локѣрї съ фї адмїшї пентрѣ респѣтївеле проѣїцпте шї месерїашї стрїнїї.

De altmîntrele дн локзріле дн карі prin месеріаші де аколо нз се по́те гореснанде речерінделорѣ де консѣмчизне, е лъсатѣ дн воіа дікастеріалзі політікѣ де деарѣ спре а ordina ка пентрѣ респептівіу артікзі сѣ се адмітѣ ла тѣргѣріле де септѣмѣнѣ ші алді месеріаші стріні.

§ 68. Егалітатеа де дрептѣ а мергѣторілорѣ ла тѣргѣ.

Тѣтѣрорѣ мергѣторілорѣ ла тѣргѣ ле компетѣ тотѣ ачелеші дрептѣрі дн прівінца днтрепріндереі негоделорѣ лорѣ де тѣргѣ.

Діспѣсечізіле prin карі челе дінтеіѣ оре а ле тѣргѣлзі сѣнт ресервате пентрѣ кѣмпѣртѣторіі кѣ тѣрѣнта, се ворѣ апліка нѣмаі ла тѣргѣріле де септѣмѣнѣ ші нѣмаі ла мѣжлоче ле траіѣ, дакѣ ворѣ оі пентрѣ ачѣста речерінделе ші датіне ле локалі.

§ 69. Танселе де тѣргѣ.

Комерчіалѣ де тѣргѣ нз се ва днпрезіа де кѣтрѣ комѣнітате кѣ алте тансе де кѣтѣ кѣ ачелеа карі формѣаз о рекопіфікаре пентрѣ спацилѣ датѣ, прекум ші пентрѣ фолосіреа де воліце ші алте лѣкрѣрі ші пентрѣ кіелтѣсіеле днпрезнате кѣ дінереа тѣргѣлзі.

§ 70. Регѣлмінде де тѣргѣ.

Днтре марцініле діспѣсечізілорѣ де маі сѣсѣ, ва стѣторі фѣзкаре комѣнітате дн каре се дінз тѣргѣрі, пе лѣнгѣ апровареа дікастеріалзі політікѣ де цѣрѣ ші авлндѣ дн ведере речерінделе локалі, регѣлѣмѣнтлѣ де тѣргѣ каре ва конціне ші таріфа танселорѣ де тѣргѣ.

Асемінеа ва стѣторі ші дакѣ ші днкѣтѣ е пермісѣ ка сѣ се вѣлндѣ вѣтѣрі ші тѣнкѣрі дн піаделе де тѣргѣрі.

§ 71. Конферіреа дрептѣлзі де тѣргѣ.

Прескріпте спеціалі детермінѣ модѣлѣ кѣм е а се кѣштѣга дела комѣнітѣді дрептѣлѣ де а пѣтѣ дінѣ тѣргѣрі ші че прівінде сѣнт а се овсерѣ ла конферіреа атѣрорѣ кончесізі.

Сару VI.

Персоналѣлѣ ажѣтѣторіѣ ла месеріі.

§ 72. Реферінца де дрептѣ.

Реферінделе де дрептѣ днтре месеріаші індепендінгі ші днтре персоналѣлѣ лорѣ ажѣтѣторіѣ (ажѣтѣторі, днвѣдѣчеі), се ворѣ детерміна дѣлѣ діспѣсечізіле кодичелзі чівіле зніверсале, дакѣ нз ва конціне алте діспѣсечізі спеціалі ачѣста леце.

а) А ж т ѣ т о р і і.

§ 73. Ажѣтѣторіі.

Сѣнтѣ ажѣтѣторі се днделегѣ дн ачѣста леце шервіторіі де негѣдеторіѣ, содалі ші лѣкрѣторіі де фаврічі, прекум ші мѣеріле ажѣтѣторѣ лѣкрѣторѣ, карі стаѣ тотѣ дн ачелеші реферінце де сервіцѣ.

Персоне ле інстїтутіе пентрѣ престѣчїзі де сервіцѣ маі дналѣ, прекум сѣнт: нѣртѣторіі месеріеі, механічі, факторіі, протоколїстї, касіерї, десемнарї ші хемічі, нз се днделегѣ сѣв ажѣтѣторі.

Асеміне нз се днделегѣ піче лѣкрѣторіі кѣ зїле ші алді лѣкрѣторі карі се аплікѣ нѣмаі ла лѣкрѣлѣ кѣ тѣзна ші ла алте лѣкрѣрі маі ordinarі.

Дн зрѣтѣ нз се днделегѣ персоне ле карі ла днтрепріндереа месеріеі се окѣпѣ нѣмаі кѣ лѣкрѣріле че се дінз де шервіторіі де касѣ прекум сѣнт: келарї, арагді де кѣрѣші etc.

§ 74. Лецітімареа.

Фѣзкаре ажѣтѣторіѣ деѣе сѣ фѣз провѣзлѣ кѣ лецітімѣріле де лїпѣ, карі ла шервіторіі де негѣдеторіѣ ворѣ консісте дін атѣстателе відимате де кѣтрѣ жѣдектѣторіѣ ші date де кѣтрѣ дѣтѣторіалѣ де сервіцѣ де маі днаїне еар' ла алді ажѣтѣторі ворѣ консісте дін кармаеа де лѣкрѣ.

Днтрепрінзеторіі карі ворѣ лѣа дн аплікаре ажѣтѣторі фѣрѣ де ачесте лецітімѣрі се факѣ кѣлпомї ші респѣнзеторі кѣ ажѣнціі дѣлѣ § 1302 дін код. чів. зніверсале, челї дінтеіѣ дѣтѣторіѣ де сервіцѣ пентрѣ дамнѣлѣ касѣтѣ лїі prin ешіреа арвітраре.

Челѣ дінтеіѣ дѣтѣторіѣ де сервіцѣ аре ші дрептѣлѣ де а претінде ка сѣ вїпѣ дндерептѣ ажѣтѣторіѣлѣ че а ешітѣ дн модѣ арвітраре.

§ 75. Пѣсечізінеа.

Модѣлѣ аплікѣреі знї ажѣтѣторіѣ ші компет пѣделе ші алтѣ пѣсечізіне а лїі, апої тімпѣлѣ реферінцеі де сервіцѣ ші алтѣ тімпѣлѣ де провѣ ші дн зрѣтѣ термінѣлѣ де авзічере сѣнт овїептѣлѣ днвоїреі лібере. Дн ліпѣ ачестеі днвоїрі се пресѣнне де кондічіне сімвріа пе септѣмѣнѣ ші термінѣлѣ де авзічере де патрѣспрезече зїле, еар' дн алте прівінде сѣ іеа де регѣлѣ датїнѣ локале.

§ 76. Деторінгле ле ші дрептѣріле.

Ажѣтѣторіалѣ е овлігатѣ ка сѣ фѣз кѣтрѣ дѣтѣторіѣлѣ де сервіцѣ кѣ кредінгѣ, аскѣлатаре ші реверінгѣ, ші сѣ се порте оменеште, апої сѣ дінз тімпѣлѣ де лѣкрѣ кондічінатѣ ор дндѣтїнатѣ дн локѣ, сѣ днгрїжѣскѣ кѣ пѣтерїле сале де лѣкрѣріле де месеріѣ конкрезте лїі, сѣ дінз секретѣ деспре реферінделе де днтрепріндереа але дѣтѣторіѣлѣ де сервіцѣ, сѣ се порте оменеште кѣтрѣ чеїаладі коажѣтѣторі ші domesticї ші сѣ траптезе вїне пе днвѣдѣчеї ші прѣнціі лѣкрѣторі че стаѣ сѣв сѣправїгіареа лїі. Ажѣтѣторіѣлѣ аре дрептѣ ка сѣ претіндѣ ла тімпѣлѣ сеѣ компетінделе кондічінате ші сѣ фѣз трапѣтѣ оменеште, еар' ла ешіреа са дн сервіцѣ сѣ капете знї атѣстатѣ адевѣратѣ.

§ 77. Проївїрі.

Ажѣтѣторілорѣ ле есте проївїтѣ а дїне сервѣторі арвітраре ші аша нѣмітеле лѣні ші а лѣкра пентрѣ сіне ор пентрѣ стрїні фѣрѣ де днвоїреа дѣтѣторіѣлзі лорѣ де сервіцѣ. Асемінеа нз ле есте іертатѣ ші а дїне днтре сіне конворвїрі спре а скѣте кондічіні дела дѣтѣторіѣлѣ лорѣ де сервіцѣ prin рекусареа комѣнѣ де лѣкрѣ ор prin алте мѣжлоче (код. п. § 481). (Ва зрѣма.)

Днтрепѣтаре: § 7, серіа 7, дѣлѣ: знїеі месеріе, адаѣце днкѣ: атѣнчі кѣндѣ дѣлѣ калїтатеа месеріеі ор шл. — § 60, серіа 3, конгїнѣ. — Р.

De pre malulu dreptu ala Somesiului.

Martisioru 1860.

(Capetu din Nrulu trec.)

Astfelu vediendune eludati ne-amu miratu, si intru adeveru astadata furamu siliti a ne indestula cu mirarea, amu tacutu si amu inghitietu la noduri — cu cari avuramu tempu de a ne deda — ca nu cumva intentiunile nóstre cele mai curate se se bo-teze de idei séu miscari antiguberniale. Amu si tacutu dara ca pescele; — cace trebue seti siopotimu la urechie ca nu suntemu animosi — pen' acum, si neci acum nu amu avé curagia de a vorbi in publicu, decumva nu amu fi indemnati, ba chiaru indreptatiti spre acésta prin decretule in. ministru de interne date in 25. Aug. 1859 Nr. 9523 si in 20. Decembre 1859 Nr. 12,466. In aceste decretule intre celelalte se citeste: „ca limb'a germana e limb'a oficiala intre tóte diregatoriile, (imperatesci), éra in comertiu cu poporulu se se tiena principiulu nestirbatu, ca diregatoriile facia cu poporulu se in-trebuintieze limb'a poporului atatu in pertractarile verbale, catu si in resolutiunile date in scrisu.

Cam cum si incatu sau pusu aeeste decretule in lucrare pre aliurea si pre aici pentru alte popóre — de si mai pucine la numeru — scimu parte din jurnale parte din esperientia: inse aceea e fapta, ca pentru poporulu romanu aceste decretule salutarie sunt numai litere mórte facia cu egalitatea apromisa si asigurata de insusi Mai. Sa tuturoru popóreloru supuse sceptrului seu celui gloriosu; facia cu libertatea concesa popóreloru sale in privinti'a limbeloru sale nationale, si facia cu ordinatiunea speciala data in 14. Noembre 1852, Nr. 8314/2230 de Seren. Sa Principele gubernatoriu Albrecht in privinti'a primirei si pertractarei scrisoriloru romanesci.

Ordinatiunea acum citata sau publicatu chiaru si cu tiesetura ung. in unulu din Nrii Gazetei anului 1853, dara de atunci póte ca chiaru aceia pre cari i-aru interesá mai tare o-au datu uitarei; deci dara socotu ca nu va fi de prisosu ai reospeta esinti'a séu medu'a ei care e: Ca diregatoriile imperatesci, anume preturele strinsu se indatorescu nu numai a primi scrisorile romanesci, ci acele

sunt de a se pertrapta chiaru in limb'a romana. Totuodata preturele strinsu se indatorescu a referi despre unele casuri contrarie acestei ordinatiuni. — . . .

E de insemnatu bine, ca atinsa ordinatiune pen' acum neci nu sau retrasu, neci nu sau nemicitu prin alta ordinatiune contraria, — ci tocma sau reinoitu prin de atate ori numitele decretule ministeriale; — apoi neci limb'a romana n'au mai incetatu de a fi limba si totusi neci nu'a neci alta nu se mai iea in consideratiunea reeeruta, macaru ca si acésta — limb'a — si ceea — ordinatiunea — ar poté se apase multu in bilantiulu — cumpan'a — direptatiei, precum au si apasatu inainte cu cativa ani, candu pe scrisorile romanesci se dau indosate romanesci.

Ce e dreptu acésta era au fostu fórte scurta. Pentru ce? nu se scie de siguru. Unii voru a sci ca facia cu ordinatiunea cea strinsa lucrurile cele mai insemnate si mai urgente jaceau pe la diregatorii nepertractate, ce vediendu respektivii au capitulatu, apucandu pen'a cea — care odata e pusera de rea la o parte. —

Acésta fapta noi din partene nu o incuviintiamu intocma, cace mai era si alte cali de scapare; inse spre a poté reesi cu acestu lucru se pofta — si se pofteste si acum — anima, constantia, cointielegere, consonantia séu armonia, unire incugete si in principia; dara scimu ca aceste la unii au lipsitu si lipsescu pene in diu'a de astadi, macaru ca de atunci pene acum aceste tóte le potea cóce tempulu, care au fostu destulu (-) de favoratoriu; dara trebue se marturisimu ca in astfelu de intreprinderi salutarie mai totudeun'a se viresce séu interesulu individualu, séu se stirnesce fric'a de perderea gratiei parute, cari apoi ca doi vermi invecitati in reutatea loru rodu la radecin'a dorintiei comune.

Oamenii — per excellentiam — carturarii, mai neci odata nu se unescu in engete si in principie, si neunirea acésta e causa, de intreprinderile cele mai bune, frumóse si folositorie remanu neesecutate. Neunirea, disonanti'a, necointielegerea, diferinti'a si divergenti'a in principie e causa, ca in lumea acésta adeseori partita cea mai mica invinge pe partita cea mai buna si principiele cele rele scalciate se paru a triumfá de multe ori pene

la unu tempu, asupra principiiloru celoru sanetoase.

Pentru acésta abatere cerendu iertare se ne întorcemu éra la unulu din decretele minist. ca nu cumva mai facundu vorba despre principie se facemu sange reu chiaru si in ómenii aceea, cari proprie dupa cum se mai dise intr'acestea foi u'au principia, ci se caleresou pe cód'a principiiloru esite din impregiurari. —

In unulu din decretele minist. citimu : „ca oficialii imperatesci sunt oblegati a invetia limb'a nationalitatiloru.“

Fórte ar fi de doritu ca acésta vointia inalta se se realizeze odata, ma chiaru se se si esecuteze intocma, cu atatu mai vertosu, ca mai usioru se póte intempla ca o mana de ómeni si de altumintrea intielegenti se invetie limb'a si literatura poporului cu care au de a face, decatu ca o multime de poporu nesciutu se invetie diferitele limbi a le patriei, tienutului, séu chiaru ale oficialiloru, cari in unele locuri representéza totu atate nationalitati. — Acésta se póte pofiti cu totu dreptulu si pentru aceea, pentru ca cu totii traimu si mancamu pana cea de tóte dilele din sudórea cea crunta a poporului, care trebue usiuratu in punctulu acesta, ca se nu amble dela Ana la Cajafa totu cu mana pe bani séu presente spre a-si puté intielege resolutiunile. —

De nu ne-ar sustiené poporulu, cea mai mare parte dintre noi amu sta se luamu lumea in capu. — Apoi e de luat si aceea in consideratiune, cum ca oficialii — sunt pentru poporu, éra nu poporulu pentru oficiali.

Se damu dara poporului drepturile lui cele nedisputavere, sei crutiamu si sei respeptamu limb'a, se primimu fara despretiu, fara renitentia rugamintiele séu plansorile lui scrise in limb'a singura intieléasa, care e pentru elu o mangaiere si o multumire; — se nu reimpingemu plansorile poporului scrise in limb'a aceea in care cugeta, si in care mai bine si mai limpede 'si póte respica sentimentele sale cele curate, sincere credintióse tronului si neatinse de rafinari'a si politic'a tempului de astadi. —

Se fimu Domniloru! drepti nu numai catra noi insine, ci si catra poporu, pre care in tempu de lipsa ne place a ne radimá; se fimu drepti ca-

tra acea casta insemnata in societatea omenésca, cu a carui bratie tari si puteróse ne place a ne ajuta, a ne scuti si a ne ocroti in tempurile cele fatale si viforóse.

Se pretinimu limb'a, tesaurulu celu mai scumpu alu poporului, ca prin acésta ne vomu castiga alipirea si simpatia lui, de care totudeuna avemu lipsa mare. —

Apoi se nu uitamu neci aceea, ca la fiacare poporu mediloculu celu mai siguru spre propasire e limb'a sa supta cu laptele mamei. Adeverulu acestei asertiuni l'au cunoscutu prea bine si in. regimu, pentru aceea nu numai au concesu, ci chiaru au dispusu, ca in tóte scólele elementarie, ma acum chiaru si in gimnasii limb'a propunerei si a invetiamentului se fia limb'a poporului; pentru limb'a guvernului scimu noi ca avemu se ne ingrigimu. —

Acésta unica impregiurare de o vomu lua in consideratiune seriósa, vrendu, nevrendu ne vine a intrebá: ca pentru ce invetia fiacare poporu la scólele sale nationale a citi, a scrie si alte scientie in limb'a sa, déca facia cu lipsele si recerintiele sale nu se póte folosi de sciintia lui pucina séu multa castigata in limb'a mamei lui? — De ce ne e buna sciintia, déca nu ne potemu folosi de densa? De ce amu invetiatu a vorbi, a scrie in limb'a mamei, déca la locurile respeptive nu ne potemu neci rogá, neci plange intrens'a? — Macaru ca se ne créda ori si cine, ca neci intru o limba—fia aceea chiaru si cerésca — nu 'si póte omulu respica cugetele, sentimentele, rugarea si plansórea asia curatu si limpede ca in limb'a mamei sale. —

Accea ce sau disu generalminte despre tóte popórele se póte apleca specialminte la romani, ai caroru carturari pre aici se cam potu asemena cu aceli ómeni, cari au in punga bani buni cerculatori prin tóta tiér'a, inse nu se potu folosi cu ei singuru din aceea unica cauza, ca negotiatoriulu stráinu nu vrea ai cunósce de buni, séu si de-i cuósce nu voiesce ai primi pentru aceea, pentru ca i-ar placé altfelu de bani, póte de aceea, cari i-ar poté numera si manipula cu mai mare usioratate, ce vdiendu comparatoriulu se disgustá, si in mania sa cu totu dreptulu conceputa sta se-si arunce banisiorii agonisiti cu sudori crunte in tina mai ver-

tosu atunci, candu vede ca altii cu banii loru se potu ferici. In tocma se intempla prin acestu tîenutu locuitu mai preste totu de romani cu scrisorile cele romanesci, cari rugatorii si plangatorii vedindule despretiuite, reînciate, in nemica socotite se supera, si in acésta superare le rumpu mai in atate bucati, cate litere erau pre deusele, si apoi ei audi pre ómenii nostri dicundu: „numai in-sedaru — indesiertu — amu amblatu la scóla, si am invetiatu carte, ca precum vedu tóta sciintia mica nu ajunge o cépa degerata. Eu in veci nu-i voiú mai lasa pre pruncutii mei se-si rumpu opincele pene la scóla, dascalului inca nu-i voiú plati in veci, ca eu din prunculu meu popa nu potu se facu, neci din féta preutésa, apoi vedi frate I . . . ca cu cartea cea romaneasca numai popii se potu ferici si folosi, dara si acesteia numai in beserici, ca precum vedu si precum mi-au spusu si pop'a mai adaunadi neci notariu neci dirigatori'a din . . . — nu vrea a primi neci decatu scrisorile cele romanesci, ci numai unguresci si nemtiesci, — apoi in aceste limbi ne scriu si inapoi, si se intempla de nu scimu ce ne scriu de acolo, ca notariulu e un-guru si nu prea scie romanesc, eara noi nu scimu unguresce, eara nemtiesce nu scie neci unulu neci altulu.“ —

La aceste respondiendui consociulu seu au respicatu cu unu focu mare cam aceste cuvinte: „No déca sta tréb'a asia, se nu ne mai silésca pop'a a ne da pruncutii la scóla neci la cea romaneasca, neci la cea nemtiesca, ca invatia cate 3—4 ani nemtiesce si totu nu sci ce e in risolutie ea bota, apoi romanesc ar mai sci, dara eaca inca n'a mai venitu imperatulu se ne plangemu, ca nu ni se primescu scrisorile romanesci, apoi acum póte vede si pop'a ca cele ce i-amu fostu spusu tóte-su drepte.

De ne va mai vorbi despre scóla si invetiatura, ii voiú mai spune si altele, cari déca le va audi credu ca nu va mai avea voie de a ne mai amenentia cu pedépsa pentru aceea pentru că nu ne portamu pruncii la scóla. Eu din partemi frate G. . . . de va mai scapá prunculu meu la scóla, 'lu voiú bate asia catu sciu ca me va pomani si in gur'a mortiei.“ — Apoi pasiesce in cultura si 'ti fa poporulu intielegentu, ca se nu 'ti se impute gradulu celu din urma alu culturai! —

Eata dara din acestu unicu discursu scurtu luat din gura a loru doui tíerani se póte cunósce ca nerespeptarea si despretiuirea limbei poporului e modulu celu mai usioru de a instreina pre poporu de tóte ca si de scóla si de alu disgustá de catra invetiatura. —

Acésta procedura ce e dreptu nu purcede din principiu, ci numai din arbitriulu unuia séu altuia, si póte ca neci acestia nu voiescu a efeptui aceea ce se efeptuiesce, cace acésta ar fi in contra intientiei celei salutarie a in. regimu, a carui voiúti'a nestramtata e: ca scólele se infforésca, tenerimea in sciintia se purpasíesca. —

In urma dara ca se nu mai lungimu la vórbe, se nu abusamu cu patientia cititoriloru si se fimu intielesi si mai bine, ne incumetamu a spune inca odata pe facia: ca drépta nóstra dorintia — se nu dicu — pretensiune — de altmintrea cu dispusatiunile mai inalte in tóte consunatórie — e: ca in limb'a poporului precum acésta sau templatu si sau practisatu mai antiertiu dupa esirea ordinatiunei date de gubernatoriulu n. Principele Albrecht, si déca acésta sau practisatu in trecutu, cu catu mai tare se póte practisa in tempulu de facia mai vertosu in casulu acela, candu oficialii in conformitate cu decretule ministeriale voru invetia limb'a poporului, ce ca catu mai rapede se va intempla ne placé a spera, cace ordinatiunile mai inalte nu potu se remana totu litere mórté.

Credeamu ca datatorii de lege le voru sci si esecuta, abusurile facute pene acum in contra legiloru santionate le voru combate si le voru delaturu prin puterea legiloru. Dupa ce apoi se voru pune intocma in lucrare decretule minist., va fi lucru de prisosu a sili pre cineva se insciintíesca, se incunoscintieze, séu chiaru se se róge si se se planga nemtiesce — in limb'a oficiala — séu unguresce in limb'a laterala in acestu tîenutu locuitu mai totu de romani.

Mai departe catu se voru pune in lucrare decretule minist., indata se va pune capetu la imputarile ce le sau facutu acelora cari si-au luat cutezare de a scrie romanesc eate o cuiefantia, instantia si plansória. Atunci nu i-se va póte imputa nimenui de actu politicu iabirea naturala catra limb'a mamei sale, precum nici neputintia séu nevointia de a vorbi si a scrie numai in limbi straine nu se

va timbr'a cu timbru cutediatu de renitentia politica si nesupunere la ordinatiunile mai iualte. —

De acestea superari si intristatiuni amu puté insira nu numai de pe la Somesie, ci si de pe la Ternave, Muresiu, Streiu, Ariésiu, Oltu, Barsa scl. pena catra Tissa. Si totusi romanii sunt tari in credintia, ca ordinatiunile atinse se voru pnneacum si pentru ei in egala activitate, si ca dupa unu restimpu deajunsu de lungu nu se va mai puté escusa neputinti'a implinirei acestei dorintie dreptatite si generali cu nesciintia limbei, ci se va lua respectu si la usiurarea romanului, care e silitu se amble si cu resolutiunea primei instantie séu chiar si cu contractutiulu facutu magiariesce or germanesce de catra unu notarasielu mulja lume imperatia si cu man'a totu in punga pena ce da de cineva, care i esplica, ca se 'si intieléga dreptatea facuta dupa spresiunea lui; care stare de pena acum romanulu numai cu mare amaratiune a sufletului o putú suferi, vediundu ca exceptiunea se face numai cu elu si inca din despretiu,—séu volnicia, ceea ce nu o mai póte retacé, fora a marturisi, ca neimplinirea astorufeliu de ordine ii scandaliséza —In fine imi vinu a minte cuvintele lui Apollonie catra imperatulu Vespasianu: „Dum in Peloponeso versar, vir Graeciae praesidebat ignarus graecae linguae, ita, ut nec ipse graecos, nec ipsum graeci loquentem ullatenus intelligerent; errabat igitur ipse plerumque, et in multis etiam falebatur; socii namque et iudiciorum ministri — — perverse causas iudicabant, calumnias in praesidem velut servum referentes; — si incheiu cu: retuli et salvavi a n i m a m. — R.

A s e m e n a r i.

Precum pomulu inca in teneretia arata, ca ce frupte va fi producundu: asia si Isusu inca pruncu fiindu si-a aratatu intieleptiunea si marirea sa. —

Precum sórele strabate prin stiela, fora de a o strica, séu vatama: asia si Isusu sa nascutu din vergura Maria fora de ai macula verguri'a ei. —

Precum in serbatori altariulu si tóta beserica se infrumsetiéza: asia si noi sufletele nóstre debue se le infrumsetiamu. —

Nescari paseri tómn'a vrendu a se departá de pre tienuturile nóstre, nimica nu mananca in vreo cateva dile, ci numai cu apa si cu nasipu traiescu, ca sesi pérda grasimea trupului, care le impedece in sburare: asia si sburarea nóstra catra Dumnedie; prin postu si abnegare se póte ajuta. —

Precum capulu e partea cea principale a trupului: asia si prudentia si virtutile cuprindu loculu celu de antaiu. —

Precum pamentulu celu uscatu poftesce apa: asia si poporulu celu apasatu poftesce dereptate. —

Precum ap'a 'si perdú amaratiunea sa, caudu Moisi din mandatu ddiescu a aruncatu in ea lemnu: asia si patimile nóstre prin crucea cea de lemnu 'si perdu amaratiunile sale. —

Precum bisulu nu pentru bumbacu, ci pentru colore e pretiosu: asia si patimile nóstre pentru patimile si meritele lui Christosu voru fi pretiöse.

BIBLIOGRAFIE.

Revista Carpatiloru.

1. Apriliu 1860.

Somariu: Istoria poesiei. Unu assassinatu judicatorescu. Suvenire contimporane. Grammatica lui Sineai. Institutiunea avocatiilor. Urgintia reformei electorale. Poesia. Namua. Chronica lurara. —

In numerii viitori se va publica: Dómna Kijajna (urmare). Suvenire contimporane. Istoria evenimentelor dela 1821. Istoria Poesiei. Despre o academia romana. Demir, episodul istoricu. Despre epidemiile secoliloru mediene. Studiuri literare. Poesii diverse.